

mgr inż. Małgorzata Głowacz*

Unijne programy prac w dziedzinie normalizacji

Komisja Europejska zaproponowała w 2011 r. pakiet reform [1] obejmujący rozporządzenie w sprawie normalizacji europejskiej, które zaczęło obowiązywać od 1 stycznia 2013 r. [2]. Rozporządzenie nakłada na organizacje europejskie i krajowe jednostki normalizacyjne obowiązek ustalania i publikowania na stronie internetowej programu prac normalizacyjnych. Koniecznością staje się informowanie o publikacji programu pozostałych europejskich organizacji i krajowych jednostek normalizacyjnych, a także Komisji Europejskiej, natomiast KE będzie opracowywać roczny program prac normalizacyjnych, w którym znajdą się priorytety uwzględniające długoterminowe strategie polityczne UE.

Program prac UE na 2014 r.

Jednym z innowacyjnych rozwiązań reformy jest zobowiązanie Komisji do przyjmowania rocznego programu prac Unii w dziedzinie normalizacji europejskiej (zwany dalej programem prac Unii). Zostało to uwzględnione w pierwszym z rocznych planów UE na 2014 r. zawartych w komunikacie Komisji Europejskiej COM(2013)561 [3].

W programie prac normalizacyjnych na szczególną uwagę zasługują sześć obszarów: zaawansowane technologie produkcyjne; kluczowe technologie wspomagające; bioprodukty; zrównoważona polityka przemysłowa; **budownictwo i surowce**; ekologicznie czyste pojazdy; inteligentne sieci.

W przypadku **wyrobów budowlanych** normy europejskie należy dostosować do nowych wymagań z uwzględnieniem aspektów zrównoważoności wyrobów, procesów i robót budowlanych, jak również produktów innowacyjnych w celu wzmocnienia rynku wewnętrznego. W tym kontekście należy zauważyć, że zrównoważone budownictwo ma ogromny wymiar społeczny. Tym bardziej, że na potrzeby budownictwa pracuje w Europie 26 mln ludzi, w tym 2 mln jest bezpośrednio zaangażowanych w proces wznoszenia budowli i budynków, a wszyscy jesteśmy użytkownikami obiektów budowlanych [4]. Ponadto zrównoważony rozwój budownictwa jest zróżnicowany materiałowo, środowiskowo, społecznie/ekonomicznie. Jak dotychczas we wszystkich tych obszarach staraniem komitetu CEN TC 350 powstawały odpowiednie narzędzia do oceny i monitorowania w postaci dziewięciu norm bądź projektów norm europejskich [5]. Komisja jest w fazie przygotowania projektu normy horyzontalnej dotyczącej określenia wydzielania substancji niebezpiecznych z wyrobów budowlanych.

W celu zwiększenia konkurencyjności unijnych usług budowlanych Komisja będzie promowała przyjęcie strukturalnych norm konstrukcyjnych dotyczących eurokodów w skali międzynarodowej zgodnie z planem działań na rzecz zrów-

noważonej konkurencyjności budownictwa [6]. Przemysł stalowy pracuje już nad wprowadzeniem specjalnego znaku jakości stalowych wyrobów budowlanych – **SustSteel**.

Dyrektywa w sprawie ekoprojektu [7] objęła różne produkty, w tym m.in. silniki, pompy, wentylatory, produkty oświetleniowe oraz artykuły gospodarstwa domowego i odnosi się do wszystkich aspektów środowiskowych, w tym również do efektywnego wykorzystania materiałów i zasobów. W tym przypadku opracowane zostaną indeksy recyklingu lub trwałości komponentów bądź inne parametry środowiskowe (np. emisje zanieczyszczeń do powietrza).

Wzmocnienie rynku wewnętrznego towarów i usług

Rynek wewnętrzny jest istotnym motorem wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Normy europejskie zwiększają konkurencyjność przez obniżenie kosztów produkcji, zapewnienie jakości i wydajności oraz umożliwienie wejścia na rynek technologii innowacyjnych.

Chemikalia. Normy przyczyniają się do zharmonizowanego podejścia do egzekwowania przepisów rozporządzenia w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń dotyczących chemikaliów (REACH) [8] w państwach członkowskich. Obecnie europejskie organizacje normalizacyjne muszą zająć się kwestią opracowania dalszych metod analitycznych służących m.in. do określenia obecności/zawartości ołowiu (wyrażonej jako metal) w wyrobach konsumenckich o różnych matrycach i w celu określenia obecności/zawartości ośmiu wielopierścieniowych węglodorów aromatycznych w wyrobach konsumenckich.

Bezpieczeństwo infrastruktury [9] dotyczyć będzie ochrony lotnictwa, materiałów wybuchowych, wytrzymałości konstrukcji, zagrożeń chemicznych i biologicznych wód, zagrożenia radiologicznego i jądrowego, trzęsienia ziemi, nadzoru wideo i biometrycznego. Prace nad wytycznymi w sprawie badań, wspólnymi protokołami i normami badań oraz zaleceniami dotyczącymi certyfikacji i wymagań stanowić będą wsparcie dla istniejących i przyszłych zleceń. Komisja może również przeprowadzić konsultacje z zainteresowanymi stronami na temat dyrektywy w sprawie zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej [10]. W drugim etapie możliwe jest ustanowienie wymagań mających na celu zagwarantowanie minimalnego poziomu bezpieczeństwa w całej transeuropejskiej sieci drogowej.

Roczny program prac UE dotyczący normalizacji na 2015 r.

W komunikacie COM(2014)500 z 30.07.2014 [11], podobnie jak w poprzednim z 2014 r., wskazano sześć obszarów działań priorytetowych, m.in. **budownictwo i surowce**, w od-

* Instytut Techniki Budowlanej, Zespół ds. Harmonizacji Technicznej w Budownictwie

niesieniu, do których Komisja zamierza zwrócić się do europejskich organizacji normalizacyjnych o opracowanie niektórych nowych norm dotyczących produktów, np. w przypadku produktów innowacyjnych oraz zmiany istniejących norm niezbędnych do wykonania rozporządzenia (UE) nr 305/2011. Niektóre aspekty objęte uregulowaniami, np. dostępność obiektów budowlanych, zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych, muszą zostać uwzględnione w zharmonizowanych europejskich normach dotyczących produktów. Ponadto należy dokończyć prace nad metodami oceny w odniesieniu do objętych uregulowaniami substancji niebezpiecznych oraz emisji promieniowania, a następnie stopniowo wprowadzać te nowe metody oceny w normach dotyczących produktów.

W celu zwiększenia konkurencyjności unijnych usług budowlanych Komisja ma zamiar promować dalsze opracowywanie i przyjęcie w skali międzynarodowej norm konstrukcyjnych. Komisja analizuje też potrzeby normalizacji w kwestiach związanych z energią geotermalną. Jeśli chodzi o jakość powietrza w pomieszczeniach, należy również rozważyć normalizację pomiarów radonu w budynkach mieszkalnych [12].

Należy podkreślić, że w ramach wzmocnienia rynku wewnętrznego towarów i usług, normy europejskie, przyjęte na podstawie wniosków składanych przez Komisję w celu stosowania prawodawstwa Unii, są istotną częścią ram regulacyjnych dotyczących wyrobów.

Komisja dokona przeglądu wytycznych dotyczących opracowywania, przyjmowania i realizacji wniosków o normalizację, koncentrując się na kwestiach przystępności dla MŚP, przejrzystości, jakości i jasności norm zharmonizowanych. Ponadto zamierza zaktualizować zlecenie M/417 dotyczące norm odnoszących się do oceny zgodności, aby mogły stanowić uznany punkt odniesienia przy akredytacji jednostek oceniających zgodność, w tym tych działających w ramach unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego.

W strategii zielonej infrastruktury [13] wskazuje się, że normy mogą przyczynić się do „rozwoju rynku” rozwiązań z tej dziedziny. Komisja oceni, w jaki sposób normy techniczne zwiększą stopień wdrożenia zielonej infrastruktury. Informacje uzyskane od zainteresowanych stron i państw członkowskich, a także wnioski wynikające ze zleconego badania, którego ostateczne wyniki są spodziewane w 2015 r., powinny pomóc w analizie konieczności wydania zlecenia na dalszą harmonizację lub opracowanie norm dotyczących zielonej infrastruktury.

Podsumowanie

Normalizacja jest ważnym czynnikiem stymulującym światowy rozwój ekonomiczny, uwzględniający nie tylko zaspokojenie potrzeb ludzi, ale także środowiska naturalnego, unikanie niepożądanych skutków ubocznych, bezpieczeństwo użytkownika, niezawodność wyrobów i obiektów. Normy to dokumenty obdarzone dużym zaufaniem publicznym i jako takie mogą być powoływane w przepisach prawnych, jako dobry sposób rozwiązywania zagadnień technicznych i spraw spornych. Znajomość wiedzy zawartej w normach – szczególnie zharmonizowanych – jest istotna i zalecana nawet w przypadku rezygnacji producenta z ich stosowania. Sprawa edukacji w dziedzinie normalizacji jest niewątpliwie istotna i w systemie krajowym powinna zająć należne jej miejsce. Niestety w dalszym ciągu jest to obszar wymagający znacznego doskonalenia [14].

Drugi roczny program prac Unii dotyczący normalizacji europejskiej, przyjęty na podstawie rozporządzenia w sprawie normalizacji, jest efektem starań Komisji mających na celu skuteczne przewidywanie i planowanie działań normalizacyjnych. Program ustanowiono we współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami. Informacje na temat działań normalizacyjnych zgromadzone na podstawie jego programu zostaną włączone do kolejnego programu prac Unii w celu zapewnienia informacji zwrotnej wszystkim zainteresowanym stronom. Zdaniem Komisji program powinien stanowić wytyczne do opracowywania przez europejskie organizacje normalizacyjne własnych rocznych programów prac do realizacji w późniejszym terminie [15].

Literatura

- [1] COM(2011) 311 – KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO Strategiczna wizja w zakresie norm europejskich: Postęp w celu poprawy i przyspieszenia zrównoważonego wzrostu gospodarki europejskiej do roku 2020.
- [2] Głowacz M. – „Europejski system normalizacyjny” – Materiały Budowlane nr 3/2013.
- [3] COM(2013) 561 z 31.7.2013 r. – KOMUNIKAT KOMISJI DO EUROPEJSKIEGO PARLAMENTU, RADY I EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO Roczny program prac Unii na rzecz normalizacji europejskiej.
- [4] Czarnecki L., Kaproń M., Piasecki M., Wall S. – „Budownictwo zrównoważone budownictwem przyszłości” – „Inżynieria i Budownictwo”, 1/2012.
- [5] Czarnecki L., Kaproń M. – „Budownictwo przyszłości = zrównoważone budownictwo” – „Materiały Budowlane nr 1/2012.
- [6] COM(2012) 433 z 31.7.2012 – KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Strategia na rzecz zrównoważonej konkurencyjności branży budowlanej i jej przedsiębiorstw.
- [7] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.
- [8] Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 r. Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE.
- [9] COM(2010) 560 z 12.10.2010 r. – KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Problemy bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.
- [10] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/96/WE z 19 listopada 2008 r. w sprawie zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej.
- [11] COM(2014) 500 z 30.7.2014 – KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO Roczny program prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej na 2015 r.
- [12] Dyrektywa Rady 2013/59/EURATOM z 5 grudnia 2013 r. ustanawiająca podstawowe normy bezpieczeństwa w celu ochrony przed zagrożeniami wynikającymi z narażenia na działanie promieniowania jonizującego oraz uchylająca dyrektywy 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom.
- [13] COM(2013) 249 z 6.5.2013 r. – KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW; Zielona Infrastruktura – zwiększenie kapitału naturalnego Europy.
- [14] Fangrat J., Gajownik R., Kaproń M. – „Normalizacja w budownictwie” – Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej Nr 276 Budownictwo i Inżynieria Środowiska z 58 (3/11/).
- [15] Głowacz M. – Komunikat Komisji Europejskiej dotyczący rocznego programu prac UE w zakresie normalizacji europejskiej – Zrównoważone budownictwo w UE – Informator – cz. LIV.